

Tentamen

Makroekonomi NA0133 (samt gamla Intro till NEK, deltenta)

Januari 2012

Skrivtid 4 timmar.

Regler

Svara på 4 frågor. (Vid svar på fler än 4 frågor räknar jag $4 \times$ genomsnittspoäng per fråga.) Det finns 6 frågor att välja på.

Varje fråga ger högst 20 poäng. Om en fråga är uppdelad ger varje del lika många poäng.¹

Börja varje svar på ett nytt ark; skriv din kod på varje ark; skriv inte ditt namn någonstans. Ta med dig tentan när du går.

Tillåtna hjälpmedel: skrivmedel, linjal och miniräknare.

Kårmedlemskap + legitimation uppvisas vid inlämnandet av tentan.

Råd

Besvara frågorna utifrån den på kursen behandlade ekonomiska teorin, använd relevanta ekonomiska begrepp och förklara deras innebörd.

Det är inte alltid att du uppmanas i frågan att förklara dina svar, dock är en verbal förklaring, oftast med hjälp av diagram, nödvändig i de allra flesta fall för att kunna erhålla maximal poäng på en delfråga. Detta gäller även för matematiska beräkningar. På matematiska uppgifter kan en noggrann grafisk (istället för algebraisk) lösning ge full poäng. Axlar och kurvor måste alltid förses med beteckningar.

Vissa frågor kan vara enhetliga (utan delfrågor). Här krävs det att du skriver välstrukturerade och grundliga svar för att få maximal poäng eller något i närheten – det handlar alltså inte om att rabbla upp allt du kan om ämnet eller närliggande ämnen!

¹Observera dock att fördelningen är 7, 7, 6 om det finns tre delfrågor, dvs (a), (b), och (c).

1. I en ekonomi finns det tvåhundra personer, hundra som jobbar och hundra som har gått i pension. De som jobbar tjänar 80 kronor per kvartal (tre månader) i lön, samt 20 kronor som avkastning på sitt kapital. Av dessa 100 kronor spenderar de 70 på konsumtion, och sparar resten. De som har gått i pension får också 20 kronor per kvartal som avkastning på sitt kapital, och spenderar 40 kronor per kvartal på konsumtion. De finansiella transaktionerna sköts av banker som lånar ut pengar som blir över till företagen som vill investera i sitt kapital. Reporäntan är 5 procent.

(a) Illustrera det cirkulära flödet; vad är BNP?

Under en kvartal sparar de som jobbar 10 kronor extra vardera. Förklara vad som händer i början med företagens lagerinvesteringar. Hur reagerar företagen på dessa förändringar? Vad händer över tiden enligt den enkla Keynesianska modellen?

(b) Förklara vad som händer i följande två fall.

i. Staten reagerar på chocken ovan genom att låna pengar från de finansiella marknader, och spenderar dessa på offentlig konsumtion. Centralbanken emellertid håller reporäntan konstant.

ii. Staten gör inget, men Centralbanken sänker reporäntan till 4 procent.

(c) I verkligheten är penningpolitik att föredra framför finanspolitik för att styra konjunkturen. Diskutera påståendet kortfattat!

2. (a) Antag ett land som länge har haft hög inflation, och en ny regering i detta land som vill få ned inflationstakten permanent. Förklara varför vägen dit kan innebära en period med hög arbetslöshet. Finns det någon långsiktig koppling mellan arbetslöshet och inflation?

(b) Grekland har ett budgetunderskott på 13 procent av BNP, dvs att staten spenderar väsentligt mer pengar än den får in, och måste låna resten från finansiella marknader. Samtidigt har staten en stor skuld (statsskuld) sedan tidigare.

i. Förklara kopplingen mellan dessa fakta och räntan som Grekland måste betala när landet lånar pengar från internationella finansiella marknaderna.

ii. För att minska sitt underskott kan den grekiska staten antingen minska sina utgifter (åtstramning) eller försöka få fart på ekonomin och på så sätt höja sina intäkter. Båda strategier är riskabla. Förklara.

-
3. Enligt matchningsmodellen kan vi tänka på de arbetslösa som om de vore i ett väntrum. Antalet i väntrummet är i jämvikt när flödet ut är lika med flödet in.

Antag att ett land har en arbetskraft på 10 miljoner personer, varav 20.000 går i pension varje månad och 20.000 nya ansluter sig. Dessutom förlorar 40.000 anställda sina jobb varje månad. 20% av arbetslösa hittar jobb under en månad, varje månad. (Antag, för enkelhetens skull, att alla som pensionerar sig har jobb innan, samt att de som ansluter sig går först in i arbetslöshet.)

- (a) Vad är flödet in i väntrummet? Ge ett uttryck för flödet ut från väntrummet, i termer av jämviktsarbetslösheten A . Vad är arbetslösheten i ekonomin, i absolut antal samt som procent av arbetskraften?
- (b) I verkligheten finns det, i de flesta ekonomier, många fler arbetslösa personer än vad det finns lediga jobb. Utveckla en tänkbar förklaring varför utbud av arbetskraft vid den rådande lönenivån verkar vara högre än efterfrågan för arbetskraft vid denna lönenivå.
- (c) I Sverige steg arbetslöshet kraftigt i samband med krisen i början på 90-talet. Sedan dess har den aldrig kommit ned igen till sin gamla nivå; diskutera kortfattat två tänkbara anledningar varför den inte har gjort det.
-

4. (a) Antag en sluten ekonomi där 10 individer med var sin maskin tillverkar grejer åt varandra. Värdet av all produktion är Y , värdet av konsumtion är C och värdet av nettoinvestering är I .
- Vad är definitionen på BNP i denna ekonomi?
 - Individerna underhåller sina maskiner, men de förbättras inte, och inte heller blir de fler. Vad kan du säga om real investering, netto, i ekonomin?
 - Vad kan du säga om tillväxttakten i ekonomin?
 - Individerna minskar sin konsumtion och istället satsar på att bygga fler maskiner av samma typ. (Antag att maskinerna förbättras fortfarande inte, och inte heller blir individerna duktigare på tillverkning.) Vad händer med BNP över tiden? (Direkt; på medelfristig sikt; på lång sikt.)
- (b) Antag att den svenska regeringen vill uppnå högre tillväxt på sikt i landet. Förklara för Fredrik och Anders hur de bör gå tillväga, och varför.
-

5. (a) Antag att den globala ekonomin består av två länder med identisk BNP på 2000 SEK/år. Dock finns nettoexport från land A till land B värd 200 SEK/år. Förklara, gärna med hjälp av figurer, hur detta kan vara möjligt. (Ledtråd! Land B måste ha antingen (i) positiva netto primära inkomster från utlandet, PIU, eller (ii) en negativ bytesbalans.)
- (b) Sverige valde att hålla sig utanför euro-området, och behålla kronan. Detta innebär att växelkursen krona/euro kan fungera som stötdämpare ifall den svenska ekonomin hamnar i otakt jämfört med ekonomierna inom euro-området.
- Förklara hur detta fungerar.
 - Hur hade det kunnat hjälpa Grekland ifall landet hade varit utanför euro-området?
-

6. Förklara varför de allra flesta ledande ekonomier väljer att hålla inflationen låg (runt två procent) trots att de kan, genom expansiv politik, uppnå både högre BNP och lägre arbetslöshet på kort sikt.